



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Dominica quarta in aduentu

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Dominica quarta aduentus

tres status. scz incipientiū. proficientiū et pfectoriū. Incipientes deserūt malū. ideo q̄si ceci reducunt de inuio ad viā. Proficientes operant bonū. ideo ambulāt in viā. Perfecti pferunt in bono. ideo gradiunt sup viam. Non solū enim p̄nti sunt implere p̄cepta. sed etiā cōsilia. Post hos statim sequit̄ alter. q̄ de viā ducitur ad patriam. Et iste est sanctus. Ps. Deduc me dñe in viā eterna. i. qua itur ad eterna. Et iterū. Deus in sancto viā tuā. Dec est triplex viā quā angelus domini. i. ql̄bet predicator p̄parat in cordibz fidelū. Nam est officiū peccatores q̄si cecos ducere de inuio ad viam ne aberrēt a salute. Iustos ducere p viam in viā ne declinent a bono. Perfectos ducere super viam vt proficiāt. et perfectiant ne cessent. Solius autē dei facere vltimū. i. sanctum ducere de viā ad patriā vt premium accipiat. Quod nobis p̄stare dignetur iesus x̄ps p̄ secula b̄ndictus.

Dominica quarta in aduentu I.

Sermo X.

Miserunt iudei ab hierosolymis Joh. i. In hac quarta dñica sc̄ra mater ecclesia recolat q̄rtu aduentū x̄pi in mentē hominis p̄ gratiā. De q̄ ipse saluator Joh. xiiij. dicitur. Si q̄s diligit me sermonē meū seruat. et pater meus diligit eum. et ad euz veniemus. et mansione apud eū faciemus. Et Apocal. iij. Ego sto ad ostiū et pulso. si q̄s mihi aperuerit. intrabo ad eū et cenabo cū eo. Volens igitur ecclesia fideles inueniri paratos ad suscipiendū gratiāz huiusmodi. hodie per iohannē baptistā p̄cursorē x̄pi intonat dicens. Dirigite viāz domini. Quā vtqz nō corporalū pedum. sed mentaliū affectionū. Tenet autē hic iohannes formā cuiuslibet p̄dicatoris q̄ venienti x̄po p̄parat viā in cordibz fidelū. Unde significat p̄ seruū helisei de q̄ dicit. iij. Re. iij. Vbi heliseus misit seruū suū ante se cū baculo suo ad suscitandū puerū mortuum. sed non surrexit puer. Per heliseū intelligitur x̄ps. per seruū iohānes. per baculum p̄dicatio. per mortuū genus humanum. Quia sicut dicunt omnes doctores. Iohannes per baptismū et p̄dicatiōem peccata nō dimisit. sed animas hominū ad x̄pi reuerentiā et audientiā p̄para-

uit. Sed heliseus. i. x̄ps aduentus qui interpretatur dei mei salutare. suscitauit puerū. i. genus humanū mortuū a peccatis originalibz et actualibz liberauit. Sic et hodie p̄dicatores p̄parant corda fidelium p̄ verbū sue p̄dicatiōis. x̄ps autē veniens in mentē eorū. viuificat corda per gratiāz sanctificatiōis. Et ideo nemo p̄dicatori docenti tribuat quod ex ore docentis intelligit. Quia nisi intus sit qui doceat docentis lingua inuanū laborat. inquit Grego. in Dimel. penth. Quapropter ante omnia pro gratiā x̄pi p̄ spiritū sanctū nob̄ danda laboremus vt aliqd ad salutem de verbis euāgelij hodierni intelligere valeam. Quod vt assequamur ad matrē gratie virginem gloriosam recurramus salutates eaz voce amena dicentes Ave gratia zc. In vobis p̄missis describit̄ interrogatio facta per iudeos de iohānis baptiste cōditione. Circa quā tria ponuntur. Primo namqz describitur querentium et interrogantiū honorabilis auctoritas. cū dicitur. Miserunt iudei ab hierosolymis Secūdo describitur stabilis beati iohānis humilitas. cū dicitur. Et cōfessus est et non negauit. Tertio subditur saluatoris nostri per iohānem laudabilis cōmendatio. cum dicitur. Ego q̄ de baptizo in aq̄. medi? at v̄m steterē. Et

Dixi primo q̄ in verbis euāgelij p̄sentis describit̄ interrogatio facta p̄ iudeos de iohānis baptiste cōditione. cū dicit in principio. Miserunt iudei. Istud factū est circa annū. xxx. etatis x̄pi. vt dicit m̄ḡr in scolastica hi. Stabat enī iohes in deserto p̄dicās baptismū p̄nic. Quē iudei reputabāt x̄ps p̄pter vitē sc̄ritatē. Et iō volētes certificari de h. miserūt ad euz sacerdotes et leuitas. Dicit autē hic Lyra. q̄ tpe p̄dicatiōis iohis erat famosa opinio. et matie in hierlm. vbi vigeat studiū legis et phaz q̄ x̄ps messie eēt de prio. Prio q̄ videbāt ab eis ablatū regnū esse. Et h̄ fuit eis datū. p̄ signo Beati. S̄cdo q̄ videbāt cōpletas hebdomadas dictas a dantele de aduentu sc̄risctōz. q̄ cōplere eēt in natiuitate x̄pi. vt dicit Dan. it. ca. p̄pter qd̄ messia de proximo expectabant. Et alia parte videbant iohānis baptiste mirabilem natiuitatem. Secundo eius excellentem sanctitatem et meritū vitē Tertio eius doctrine prudentiā efficacēz

Quarto baptisimi nouitatem. Unde propter ista suspicari sunt eum esse christum, propter quod miserunt solennes nuncios ad eum, volentes scire sup hoc veritatez. **Ueruntamen Criso.** dicit q maliciose venerunt. **Et potest hoc esse veruz de phariseis.** qvt **Magister** in de vita xpi audita opinione qua turba habebat de ioh ane. mori contra eum q sibi baptizandi officium preter ordinem legis. et traditione eorum assumpsisset indebite. **Et dubitantes an messias esset miserunt ab hierosolymis.** Sed quantum ad iudeos simplici animo fecerunt. vt dicit **Prige.** volentes inquirere veritatez. **Et hoc patet quia in modo querendi habuerunt magna ad iohanne reuerentiaz.** **Et h ex quatuor.** Primo ex psonis mitribus nuncios ad ipm. quod notatur cum dicitur. **Miserunt iudei. i. de tribu iuda.** q erant nobiliores in populo. **Secundo ex loco missionis ei dicit.** **Ab hierosolymis.** que erat ciuitas sacerdotalis et regia. et q studium legis et prophetaru et cultu diuini vigebat ibi. **Similiter ipsa erat caput regni.** **Tertio ex parte nuncioz cum dicit.** sacerdotes et leuitas. qui erant solennes psonne. et maxime quia illi sacerdotes et leuitate qui fuerunt missi erant de secta phariseozum. vt dicit hic. **Et isti erant magis religiosi et famosi in toto illo populo.** **Quarto ex modo interrogadi cum dicit.** vt interrogarent eum. **Tu quis es.** quasi volentes acquiescere dictis eius. **Dicit eni Crisost.** q iudei ita fide dignu estimauerunt esse iohannem. vt ei de seipso dicenti crederent. **Querunt ergo dicentes.** **Tu quis es.** **Dicit hic Criso.** q iudei multu affecti erant ad iohannem. **Indignu enim estimabant euz subijci christo.** propter multa que iohannis claritatem demonstrabant. **Quozu primuz est genus illustre. principis eni sacerdotu filius erat.** **Secundum erat dura educatio.** **Tertium erat humanoꝝ despectio.** **In xpo aut videbatur genus humile. quod ei exprobrabant dicentes. none hic est filius fabri.** **Similiter dicta fuit in christo competens et humana. vnde vocabatur cum carniu vortorem et vini potatorem.** **Similiter vestimenta erant honesta. et conuersatio humana.** **Sz quia iohanes continue mittebat ad xpm. et iudei resurabant xpm. volentes ergo iohannem magis habere in magistrū. mittunt ad**

eum opinantes blandicis eū allucere ad confitendū se esse christū. **Unde dicit.** **Tu quis es. nō quasi ignorātes sed ad cōfitendū se christū inducere volētes.** **Et patet hic fm Pugo. de sancto victore.** q isti expresse nuntuntur pferre iohannē christo. quasi indignum reputātes xpm et vilem ac contemptibilem q ei merito iohes nō subesse sed pferre debeat. et ratione generis et ratione sanctitatis. **Unde tm credebant iohāni q si se dixisset etiaz dei filiū credidissent.** **Christo autē in nullo credere volebāt.** **Unde ei potius dixerūt.** **Tu de teipso testimonium dicitis. testimoniu tuum nō est veruz.** **Ioh. viij. et alia multa.** **Doraliter.** **Isti nolentes subijci christo propter eius genealogiam pauperem et vitam cōpetentē et humanā. significant illos tam in statu seculari q̄ spirituali. qui dedignatur subijci prelati coruz aut dñis minus generosis vel minus sanctis min⁹ doctis vel min⁹ sapientibus.** **Contra quos est Aplus dicens.** **Obedite prepositis vestris. nō tm bonis sed etiā discolis. i. pe. ij.** **Hoc fecit et christ⁹ q̄ per omnia subdit⁹ erat parētibus suis.** **Dicit Bern.** **Quis quib⁹ deus hominib⁹. vt patet Lu. ij.** **Et ipse xps fecit reddi tributa etiā gentilib⁹ impatoꝝ vt Math. xviij.**

Qui secūdo **q̄ in secūda** **B** da parte huius euāgelij describit beati iohis baptiste stabilis et cōstans humilitas. et h in omnibus suis respōsionib⁹. **Qui dicit.** **Et confessus est.** **Et nō negauit.** **Et cōfessus est qz nō sum ego xps.** **Dicit h Greg. in Omel.** q̄ ex ista rōsione cōmēdatur iohis hūilitas. q̄ cum tante virtutis esset vt xps credi potuisset. elegit solide subsistere i se ne humana opinione raperet inaniter suples. **Dicit g.** **Et cōfessus est.** **Pugo de scō victore.** **Cōfessus est publice se nō esse xpm. et nō negauit suple veritatez. scz se esse pcursoꝝ ipi.** **Uel nō negauit scz silendo.** **Aliqui eni negant veritatez tacēdo. de qbus dicit.** **Qui tacet cōsentit. de re. iur. q̄ tacet. libro. vi.** **Et p̄fessus est qz nō sum ego xps. scz vt quidaz vestrū opinatur. Uel ad min⁹ vt h dicerē machinatur. et ita manifeste pcurit corda eoz.** **Licet eni vt dicit beatus Tho. illi nō querebāt vtrū esset xps s̄bis. tm intentione. Et nō intentioni r̄ndet mag⁹ q̄ q̄stioni fm Horā. De hac fidei confessione dicit **Math. x.****

Dominica quarta aduentus

Omnia q̄ cōfitebitur me coras hominibz. confitebor 2 ego eum. **Iohānes** maxime cōfessus est quia cū posset reputari christus noluit. **Et sic fm Grego.** dum nō vult rapere nomē christi. factus est membrū xpi. **Et interrogauerūt eum.** Quid ergo **Helias** es tu. **Dicit beatus Tho.** super **Joh.** q̄ duo querebant. scz personā 2 p̄sone officium. Prima q̄stio fuit de p̄sone. omnes alie sequētes sunt de officio. **Unde sequit̄.** **Et interrogauerūt eum.** Fraudari ab intentione sua 2 remota priori opinione. dicit. **Quid ergo scz es.** Non expectat̄ respōsionem prioris q̄stionis. sed statim opponit̄ aliorū opinionēz dicentes. **Helias** es tu. **Dicit Tho.** q̄ a populo iudeoz sicut expectabatur xps ventur⁹. sic helias ip̄m p̄cur sur⁹. **Malach. xlii.** **Uitā helia** res biten. **Et ideo vidētes iohannem** nolle se fateri christū. instāt vt saltem se dicat heliā. **Uñ dicunt.** **Quid ergo.** **Helias** es tu **Querūt** de helia primo. quia helias apud eos maior ceteris habebat̄ fm **Aristof.** **Secōdo** qz in helia p̄cessit figura baptisimi. qui diuisio iordane cū heliseo p̄transiuit. **Uñ dicit. iij. Reg. ij.** **Tertio** qz helias latitauit in spelūcis ad modū fere. 2 quia austere vixit. **Sic iohānes** vt p̄z **Matth. iij.** **Quarto** quia sicut helias maximū zelū habuit in corrigendo. vt patet. **ij. Reg. xij.** **Sic iohānes** corripuit herodē. vt p̄z **Matth. xiiij.** **Propter** ista ergo putabat̄ helias. etiaz in persona fm errorem illorū q̄ dicebat̄ q̄ anima vnus hominis post mortem intrare posset corpus alterius hominis. 2 facere silia opera. **Maxime** aut̄ hoc putabat̄ de helia qui nō fuit mortuus sed in paradysum translatus. **Uñ** putabat̄ eum redisse de paradiso 2 habitare more pristino in deserto. **Sed beatus iohānes** respōdet non sum. **Sed cōtra hoc videt̄.** **Christus** enī dicit **Matth. xj.** **Si** vultis scire. ip̄e est helias q̄ ventur⁹ est. **Et eiusdē. xxij.** **Dico** vobis helias iam venit. **Et tunc intellexerūt** q̄ de iohanne baptista dixisset eis. quō ergo negauit se hē helias. **Rūdo** fm **Dionysiu.** **Intellectus** diuini. angelici distribuitur in substantiam virtutē 2 operationē. s̄nt̄ alia oia. **Iohannes** ergo negat se esse heliā q̄ntum ad substantiā persone. **Christus** aut̄ dicit eū heliam q̄ntū ad virtutē 2 operationē. **Uñ** angelus annūciator sue p̄ceptionis nō di-

xit. **Ip̄e** p̄rebit ante illū in p̄sone helie. sed in spiritu 2 virtute. **Luce. i.** id est in silitudine operū. fm **Tho.** **Deinde** ponunt tertiam q̄stionē dicētes. **Propheta** es tu. fm **Aristo.** querūt de illo. **pphera** quē silēz moysi expectabant. **De quo Deute. xxiij.** **Propheta** suscitabit vob̄ dñs de fratribz vestris. ip̄m tanq̄s me audiet̄. **Uñ** **pphera** es tu. i. helizeus quē antonomasice. **ppheram** esse dicebant. q̄a duplices spiritū helie habuit. 2 ob hoc credebat̄ esse iohānes. **Qui** 2 diuisio iordane. q̄ significat baptismum. **Et iohānes** baptizabat. 2 sic eū putabant helizenm q̄ dicitur auctoritative. **pphera.** **Et respōdit.** nō sum. **Sed cōtra. tñ Lu. j.** **Zacharias** sp̄sancto dicit eū esse. **pphera.** **In** puer. **pphera** altissimi vocaberis. **Respōsio.** q̄ p̄rie loquēdo. **pphera** dicitur p̄dictor futuroz. **Iohes** ergo q̄a presentē ostēdit nō futurū p̄dixit. ideo nō fuit. **pphera.** sed plus q̄ p̄pha. **Ira** soluit **Grego.** **Sed cōtra** h̄ videtur. q̄a si fuit plus q̄ propheta. igitur. **pphera.** q̄a minus includit̄ in maiori. **Rū. fm Lynam.** q̄ vere nō fuit. **pphera** ille quē moyses p̄dixit iudeis loco sui venturus. **Doc** enī de xpo dictum fuit ad litterā. **Unde iohannes** intelligens ip̄os q̄rere de illo magno. **pphera** recte respōdit ad intentionē eorū scz nō sum xps quem vos estimatis sicut prius. **Dixerūt** ergo ei scz illi nuncijs p̄siderātes q̄ nihil magni dicit de se. volentes autē modū scire ne va cui redirent ad mittentes q̄runt quarto. **Quis** es vt respōsum demus his q̄ miserunt nos. q̄d dicit de teip̄o. **Panc** questio nem iā fecerant. sed dolus fecit eam iterari. **Unde** causas falsam subijciūt dicētes. vt r̄sum demus his. q̄si dicāt. non aliud q̄rimus nisi vt responsuz reportem⁹ mittentibus. per q̄d obumbrabant̄ doli quē habebant in corde fm **Dugo.** q̄d patet qz statim vt audierūt respōsuz q̄d iohannes diceret de seip̄o. arguerunt euz. dicentes. **Quid** ergo baptizas. **Sed iohānes** tanq̄s cōstans 2 humilis. humilia 2 vera de se respondit dicens. **Ego** vox clamantis in deserto. q. d. ego sum q̄si vox respectu xpi. q̄ est verum verbū de corde p̄ris añ secula genitū. 2 modo huic mūdo visibilis incarnatū. **Nō** r̄ndit iohes. p̄riā nominationē. neqz genus nobile neqz patriam. vt dicit̄. **Ego** sum iohānes fili⁹ zacharie ponti-

ficiis de hierlm civitate. de tribu leui. sic fa-
citur vani iacitantes cum qrit. imo cum no
queritur ab eis. Ego sum talis dignitatis
filius palatini. castellani aut alteri? ex p/
anis et auis et patribus. despicientes per hoc a/
lios. Contra quos dicit Hiero. in episto
la ad thalancia. Sola apud deum nobili-
tas est non seruire peccatis. atq; clarus esse
virtutibus. Quid ergo prodest illi nobilitas
que sordidant mores. Aut quid nocet illi
generatio vilis que mores adornant. inqt
Aristo. super Math. tractans illud patre
habem? abraam. Magis e iohannes re/
spondit illud de se per quod ad xpm ptine/
bat. Un dicit Ego vos clamatis in deserto
Ubi primo affirmat se esse pcursozem xpi
dicens. Ego vos clamatis in deserto. i. ego
sum ille de quo scriptum est Isaie. xl. Ubi
dicitur vos clamantis in deserto. dirigite
via domini. i. ego sum ille qui debet clama-
re in deserto iudee. vt homines se pparent
ad aduentu xpi in mundu. Vocat autem se
iohannes vocem xpm autem verbu. iudeaz ve-
ro desertu. Vocem se vocat. Primo qz si-
cut vos precedit verbu. ita iohannes xpm.
Luce. j. Ipe preibit ante illu. Secdo quia
sicut vos est. pinquior verbo qz sonus. ita
iohannes pinquior fuit xpo quatu ad pre-
sentiam corporale. qz ipm digito demon-
strauit qz aliq phete qui eu a longe pdice-
runt. Tertio qz sicut vos manifestat vbu.
ita iohannes nascendo baptizando pdican-
do moriendo xpm manifestauit. Un Joh. j.
Dic venit in testimoniu vt testimoniu p/
hiberet de lumine. Quarto quia sicut vos
trastit et deficit. verbu autem remanet. Sic
iohannes trastit de hoc mundo. xps autem
pmanet post eu. Un Joh. iij. dixit iohan-
nes. De oportet minui. illu autem crescere.
Quinto qz sicut vos est inutilis sine verbo
ita baptismus iohannis sine baptismo xpi.
Unde hic dicit. Ego quidem baptizo aqua.
medius autem vrm stent que vos nescitis.
Dicit aut se iohannes vocem non qualiscunq;
verbi silenter aut secreta prolari sed vbi cla-
mantis. ideo dicit Vos clamatis. Christus
enim clamabat primo ideo qz manifestare ve-
ritatem venerat. Un Joh. viij. Erabat ie-
sus et clamabat. Secdo qz iudei ab ipso ma-
time distabant. In ps. Longasti a me ami-
cu. ideo necesse fuit xpm clamare. Tertio
qz surdi erant. Un Isaie. xlij. Quis surdus

nisi seruus meus. Quarto qz xps ppter in-
obedientia eorum cum indignatione loquebat
ideo clamare dicit. Un in ps. Tunc loquet
ad eos ira sua. Et vbi clamat hec vos Di-
cit in deserto. Iudea vocat desertu. Mat-
thei. xlij. Ecce relinqtur vobis domus ve-
stra deserta. Deserta est iudea. i. destituta
derelicta solacio redemptoris et gratia chris-
ti Actu. xlij. Vobis primu oportuit pdi-
cari regnu dei. Sed qz indignos vos feci-
stis vite eterne. Ecce auertimur ad getes.
sic enim precepit vobis dñs. Sed quid cla-
mabat ista vos. certe hoc qd sequitur. Diri-
gite via dñi. Ad littera. Iohannes in deser-
to clamabat. Math. iij. Iohannes venit p-
dicans in deserto. et clamabat dirigite via
dñi. qz predicabat penitentia per qua dirigat
via peccatoris ad deu. qz scz est obliqua qz
diu peccat. dirigunt autem per mandator ob-
seruantia. Un Joh. xij. Si quis diligit
me sermonem meum seruabit. Et sequitur. Ad
eu venimus. Ecce via. Beatus aut Tho-
mas hic dicit q loquitur de via iusticie que
xpo est preparata. De qua Isa. xviij. Se-
mita iusti recta est. Quod tunc fit quando
homo totus subditur deo. vt scilicet intel-
lectus per fide. voluntas per amore. opera-
tio per obedientia deo subijciatur. Sz co-
tra Hiero. l. dicit. Non est in voluntate ho-
minis via eius. neq; viri vt dirigat gressus
suos. ergo hortat ad impossibile. Rñ. ver-
est qz solius dei est dirigere via hominis per
gratia et caritate. sed hominis est preparare
se quatum in ipso est ad directione. Unde
Breg. Via dñi dirigitur cu ad pcepta cor-
preparatur. Et qui missi fuerant erant ex
phariseis. Dic describit querentiu impro-
bitatem. Inter iudeos quidem erat tres se-
cte scz Saduceoru. Ezorū et phariseorū.
inter quos pharisei erat inuidi et maliciosi
contra christum De quibus hic dicitur q
isti nuntij erant ex phariseis. Qui vt dicit
Aristo. nesciunt querere sed inuidere. Un-
de querunt improbe dicentes. Quid er-
go baptizas. si tu non es christus. neq; he-
lias neq; propheta. quasi dicant. Un tibi
hec auctoritas qz vsurpas tibi alienu offi-
cium. et inducis nouum ritum et secretam no-
uam. Si tu non es christus. qz potestate per
pria baptizabit. neq; helias qui in trastitu
iordanis significauit baptismu. iij. Reg. ij.
Neq; propheta. cui officiu est baptizare.

Dominica quarta aduentus

vt pr̄ de heliseo. iij. Reg. v. qui iussit baptizari Naaman principem. qui ergo dicat Cum te dicis nō esse aliquē illoz trium q̄ bus scriptura pcedit baptizare. sine auctoritate facis et stulte. Dicit Criso. Quia nō potuerit blandicijs supplantare. accusati ones immittere tempra. Dige. hic dicit q̄ isti fuerit alij nuncij a pcedentibz. qd̄ pater qz illi reuerēter. isti improbe q̄rūt. S3 Aug. Grego. 2 Criso. dicit fuisse eodē sacerdotēs et leuitas. m̄ nobiliores et phariseis. inter q̄s etiā erāt sacerdotēs et leuire. Isti ergo vidētes cōcursum populi ad iohannis baptisimū. volentes impēdire istū nouum ritū tanq̄ inuidi dixerūt iohanni Quid ergo baptizas. q̄ si dicat. quō audes baptizare. Similes sunt inuidis dicētibz vidētibz. Nolite videre. Isa. xxx. S3 audiamus respōsiuā prudentē. Rōdit eis iohannes expr̄imēdo veritatem sui officij dicens. Ego baptizo in aqua. nō in spiritu. in remissione peccatorz. Doceo ei penitere sed nō possum absoluerē. p̄paro ergo corpora lauando ad designandū illū q̄ ventur⁹ est baptizare i sp̄sctō auctoritate etiā animas ablucendo. Non debetis ergo mirari si nō existēs xps. helias aut p̄pheta baptizo. Baptisimus enī meus nō est pfectus nec cōpletus. qz solū est in corpe nō in anima. Un̄ ego lauo corpora in p̄niam. 2 in signū p̄nīe purgantis animas. Decemq̄ in de vita xpi. Et est sensus et ista expositione. Ego baptizo in aqua. i. ego q̄ suz pur⁹ homo lauo corpora. sed veniet alter in spū. i. q̄ erit deus t̄bō. et ille lauabit p̄fecte vtrūq̄ scz aiām et corpus. Corpus corpe suo et aiām sp̄sctō q̄ est deus Actū. i. Iohannes q̄dem baptizauit aq̄. ros autē baptizauit in spū. cō. Conueniebat autē iohanni baptizare p̄pter tria. Primo qz licet nō eēt xps. erat t̄m p̄cursor eius. ergo debuit parare viā. sua p̄dicatione p̄dicatiōi xpi. 2 baptisimo suo baptisimo xpi. Secōdo qz licet nō esset helias p̄sona. erat t̄m virtute Luce. j. Tertio qz licet nō esset ille p̄pheta singularis. erat t̄m plusq̄ p̄pheta cōmunis. Erat etiā vtilis ille baptisim⁹ ad tria. Primo ad assuefactionē ad baptisimū xpi. Secōdo p̄

pter emendationē. qz baptizabant p̄fiteres peccata sua. 2 tertio. p̄pter xpi manifestationē. sicut statim sequitur.

Dixit tertio q̄ in euangelio p̄sentit ponit xpi p̄ iohānem laudabilis cōmēdatio. Cū sequitur. Medius autē v̄m stetit. i. xps est inter vos quē predico. qui est mediator dei et hoim. Et dicit. Medi⁹ v̄m stetit. i. cōiter viuēs. inter homines vitā cōmūne duxit quē vos nescitis scz q̄ntū ad diuinitatez Joh. viij. Neq̄ me scitis neq̄ patre meū. imō simpliciter eum negauerūt corā pilato. Quē vos nescitis. i. hoc q̄ ipse sit scitis hō existēs deus capere nō potestis fm̄ Tho. Et etiā nescitis q̄ magnus sit fm̄ naturā diuinā q̄ in eo latet Joh. xxiij. Ecce deus magnus vincens nrām scientiā. Exponit ergo dupliciter. Vel fm̄ humanā naturā. 2 sic xps stetit medius inter iudeos. 2 qz cōmuniter p̄curator est cū eis. habitū inuētus vt homo. Ad Philip. ij. Lu. xxiij. Ego in medio vestrū sum sicut q̄ ministrat. Secōdo q̄ntū ad diuinā naturā in medio v̄m est. i. i omni n̄to creatis Dier. xxiij. Celū 2 terras ego impleo. 2 t̄m nemo scit eum propter cecitatem 2 obstinationē cordis. Joh. iij. Turve nit in mundū. 2 dilexerunt homines tenebras magis q̄ lucē. Pe est q̄ post me venturus est scz ad p̄dicandū ad baptizandū 2 ad moriendū. quē ego vt p̄cursor p̄nuncio. Tota enī iohannis vita fuit quodam p̄paratoriū ad xpm q̄ ante me fact⁹ est. i. q̄ me p̄cedit honore 2 dignitate. Et sic p̄cedit me tanq̄ p̄fectus imp̄fectū. 2 tanq̄ dñs seruū. Quali di. fm̄ Criso. Nō ergo me existimetis maiorē. qz 2 si tempe suz prior in p̄dicatione. t̄m posterior sum ordinis dignitate. Licet enī post me natus est xps. t̄m ante me factus est dignitate 2 mihi platus tanq̄ clarior 2 honorabilior seu maior 2 dignior. Ante me ergo factus est. sinceritate cōscientie. innocētia vite. fame decore. Ante me est diuinitate q̄ ab eterno est. Unde ipse maior me est. Ego enī sum seruus. ille dñs. Ego miles. ille impator. Ego homo fragilis. ille deus fortis. Cuius non sum dignus corrigiam calciamenti eius soluere. quod vtiq̄ vile 2 humile officij est. q. d. tante dignitatē. q̄ ego nō suz dignus sibi seruire. nec eius minister vocari etiā in vltimo ministerio. quod est

discalciatio. Et hoc fm **Horra**. Verus est
quia nullus quantūcūq; bonus debet se di-
gnū reputare. vt etiaz christū discalciet.
Unde **Centurio** **Matth. viij.** Domine nō
sum dignus vt intres sub tectū meū. Et hoc
patet q; iohānes multuz accesserat ad dei
cognitionē in quātū ex p̄sideratiōe diuine
magnitudinis se totaliter vilipendebat et
nihil se esse dicebat. Sic et abraam cū de-
um cognouisset. dixit. Loquar ad dñm cū
sim cinis et puluis. **Gen. xxiij.** Et p̄t; etiaz
ex hoc q; quātō hō se a deo longe i sua im-
perfectione distare cōspicit. tanto magis
erga deū de se hūilia sentit et seipm rep̄ben-
dit. **Unde** **Job. xliij.** cū deus vidisset dixit
Hunc oculus meus videt te. idcirco rep̄-
bendo me et ago penitentiā. Sed p̄tra istā
litterā videt. Cū enī sp̄s nō detulerit cal-
ciamēta que apl̄is prohibuerat **Lu. x.** Et
ipse qd̄ docuit fecit. **Actu. j.** Quō verū loq̄-
tur iohānes de calciamentis xp̄i. Propter
istam rationem dicit **Lira** et **Horra**. sc̄tus
Tho. et mgr̄ in de vita xp̄i. q; ista locutio est
methaphorica. Cū dicit **Lira** q; iohes lo-
quebat hoc p̄ q̄dam silitudinē. sicut ho-
mo aliq; suā paruitatē et alteri excellen-
tiā expr̄mens dicit. non sum dignus religare
sotulares ip̄i. Nec mirū quia homo cōpa-
rat deo nihil est fm ip̄m. Allegorice vero
fm **Horra**. calciamentū est hūianitas xp̄i.
pes calciatus deitas humanata. corrigia
calciamēti est vnio naturaz. Soluere er-
go corrigiā calciamēti est explicare myste-
riū vnionis. ad qd̄ indignuz se dicit iohes
Isa. liij. Generationē eius q̄s enarrabit.
q. d. nullus. q; nemo est dignus. Et intelli-
gendū est q; licet iohes et aliq; doctores ex-
plicauerūt aliq; de vnione hūianitatis cum
deitate. nō tñ p̄fecte et ad plenū sed imp̄fe-
cte. Alio modo fm **Tho.** exponit fm illud
qd̄ ponit **Deutero. xxx.** Q; cū aliq; morie-
batur recipe vxorē eius et ex ea semen fra-
tri suo suscitare. Q; si eā nollet recipere in
vxorē tunc aliq; p̄p̄inquus defuncti eā re-
cipere volens debebat illū discalcicare i si-
gnū cessionis huius. et illā in vxorē recipe. et
domus ei; debebat vocari domus discal-
ciati. **Unde** dicit. Cui nō sum dignus sol-
uere corrigiā calciamēti. i. nō sum dignus
habere sponsam q̄ sibi debet sc̄z ecclesiaz.
q. d. Nō sum dignus vt vocer sp̄sus eccle-

sie q̄ cōsecratur a christo in baptismo sp̄s
Ego enī baptizo in aqua tñ. Cū **Job. liij.**
Qui habet sponsam sponsus est. Tandē
describit locū vbi hec facta sunt. p̄ter meli-
orem certitudinē dicēs. Decin berbagia
facta sunt tras iordanē. vbi iohānes erat
baptizans. Quidā legunt in berbania. et
male. quia berbania est intra montē oliue-
ri. p̄ hierl̄m. **Job. xij.** et **Matth. xxvj.** Et il-
la multū distat a iordanē. Est ergo alia be-
rbagia supra iordanem. ex altera tñ parte
fluminis in sorte duaz tribuū et dimidie.
fm **Grego.** **Lyrā.** **Criso.** et **Tho.** Et ita enī
am habet in greco. Sed apud nos vicio
scriptoz corruptū sicut alia multa. Ad lit-
terā ideo ponit istū locū. vbi erat iohes ba-
ptizans. vt reducat illis ad memoriā quā
tunc adhuc viuebat. et locū nouerant. et sic
magis certi erant et crederēt. Sp̄ialit̄ be-
rbagia interpretat de celis nō vt faciat vo-
luntatē suā. sed voluntatē patris sui. q; enī
am ideo descendit vt nos lauaret a peccatis
in sanguine suo. **Apocal. j.** Por aliter in-
struimur de tribu. P̄mo in iohē instrui-
mur vt in om̄ib; nostris op̄ibus. gl̄iaz dei
nō n̄ram queramus. sicut ip̄e iohannes q̄
christo om̄ia p̄fectior a seip̄s. et se ad ip̄e
honorē extollendū p̄cursorē dicit. Cū
sp̄s **Job. viij.** Si ego gl̄oriā meā quero.
gl̄oria mea nihil est. Et apl̄us. Om̄ia i gl̄o-
riā dei facite. **1. Cor. x.** Sc̄o instruimur
vt veritatē a nobis querentib; nō occulte-
mus sed quod falsum est negem; qd̄ verū
asseramus. sicut iohānes negauit qd̄ non
fuit. cōfessus est qd̄ fuit. Cū dicit **Aug.** in
libro de agone xp̄iano. Qui veritatē occultat.
et q̄ p̄dit mēdaciū. vterq; reus est. Ille q;
prodesse non vult. Iste quia nocere desi-
derat. Dec ille. Maxime autem veritatē
fidei locor tempore oportunitis quilibet te-
netur confiteri publice ore. Nam **Roma.**
x. dicit q; corde creditur ad iusticiam. ore
autem fit confessio ad salutem. Tertio in-
struimur hic vt in om̄ibus nostris actio-
nibus semper medium iusticie obsequem;.
exemplo christi qui medius stetit. **Mediū**
enim est locus humilitatis. locus cōmuni-
tatis. locus vnitatis. locus stabilitatis. lo-

Dominica quarta aduentus

cus proximatus. Ad significandū qz nos debemus semp̄ uersari inter alios humiliter. omnibus esse indifferēter cōmūes ad utilitatē. cū omnibz esse pacifici z vnanimēs in aduersis esse stabiles. omnibz esse proximi. **I**ntra illud Ambro. Omnis homo omni homini primus est. **D**ic occurrunr tria dubia. Primū est utrū baptis̄m iohānis cōferebat grām. Scdm̄ utrū baptis̄m xpi fuit necessario instituentus. Tertū utrū baptis̄m xpi cōliter pficiat omnibz. Ad primū rñdeo qz licet baptis̄m iohānis potuit dici sacramētū large sicut alia sacra legalia. eo qz significabat rē sacra scz baptis̄m xpi. tñ non conferebat gratiā. Unde ut dicitur est ideo fuit i aqua solū. qz exterius lauabat. interī autē non cōferebat gratiā. nec remissionē pctōz. Vñ dicitur est baptis̄m hoīs. Quia in eo iohānis operatio uisibilis erat exteri lauātis. non inuisibili grā dei operātis interius. Sed tñ z illa opatio a deo erat nō ab homine. Sed hoīs dicitur est. qz nihil ibi gerebatur qd non ageret homo. Forma autē huius baptis̄mi erat. Ego te baptizo i nomine uenturi xpi. Et isti sic baptizati p iohāne. rebaptizabant p christū. ut cōmuniter dicūt omēs doctores sup. iij. s̄n̄iaz. dist. i. z specialiter iohānes de monte leonū. qui sibi ponit p vna conclusionē. Ad scdm̄ dubiū rñdeo. Qz baptis̄m xpi fuit necessario instituentus. **C**ur ratio. quia oia legalia z circūcasio p quā originale abluēbatur in morte xpi fuerunt terminata. nec extunc profuerūt sed seruātibz obfuerunt. Ideo necesse fuit instituire vnū sacramētū cōmune ad remissionē pctōz. in quo daret renouatio mētis a pctō ueteris hominis. z in quo esset depositio vicioz z collatio virtutū. **D**ec Joh. ibidē. Ad tertium dubiū fm̄ eundē sup. iij. dist. iij. Qz sacramētūz baptis̄mi diuersi diuersimode recipiūt. Quidā enī suscipiūt sacramētū z rem. ut omēs paruuli z adulti deuoti. **I**n paruulis enī delet originale. **I**n adultis vero originale z actuale. Quidāz suscipiunt sacramētū tñ z non rem. ut adulti ficti. nō habētes verā cordis cōtentionem. **A**liqui vero suscipiūt rem z nō sacramētū. ut illi qui patiunt pro xpo habētes fidem eius. **U**el illi qz hntes fidē xpi nullo modo possunt baptizari. **E**x qz p̄z qz illud Joh.

ij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua zc. inteligitur de illis qz possunt et cōtēnēt. **S**ecundo p̄z qz adultus putans z credens se firmiter baptizari. licet non sit. p̄sertim si pbabilē habet de hoc credulitatē. ut qz habitat inter parētes z christianos fideles z gerit se in omnibz z reputat z ab alijs reputatur. p christiano. posico qz p negligentia parentū non esset baptizatus in aqua ipse saluabitur. pater qz talis baptizatus est p spiritū sanctū in fide christi. **I**ta notat doctores d baptis̄mo z ei⁹ effectū. c. maiores. **D**ominica. III. in aduentu. II.

Sermo XI.

Quis est. Johā

Cnis. s. ca. Summū decus presulū magnus pater Augustin⁹ describens verū christianū sup. ps. xxxij. sic ait. Ipe est christian⁹ qui in domo sua pegrinū se esse cognoscit. Patria enī nra sursum est. **D**ec Aug. Et alludit s̄bis apli ad Heb. xij. dicitis. Nō habem⁹ hic manentē ciuitatē sed futurā inquiram⁹. **E**t qz patet qz hō maxime deberet cōsiderare suā cōditionē. z maxie illā que cū facit christianū. **D**ec est autē cōsideratio sue penalitatis z miserie. quā deberet hō frequēter pensare. ut p eā ad cōpunctionē afficiat. **N**az sicut dicit Grego. xxij. libro moral. **D**ec est vna de quattuor q̄lratibz qbus viri iusti ania in cōpunctionē afficitur. cū aut maloz suozū remiscit. cōsideraus vbi fuit. vbi erit vbi est. vbi nō est. **E**t hanc cōsiderationē dicit Gre. xxij. li. mora. **P**ro spe fortitudis fundamentū. **E**t Dugo li. j. de ania. ca. ix. vocat eā summā philosophiā. **E**t vere sūma sapiētia est seipm cognoscere suuz dei. **P**er hanc enī hō ascendit ad deū. ut dicit Cassiodo. sup. illud ps. **D**iferere mei de⁹ qm̄ infirm⁹ sum. **U**t igitur hō vere christiānus dici valeat. ut fundamentū oim̄ sc̄tū in se ponat. ut sūmā sapiētiā acq̄rat. iure qdā z merito sibi indicat ut statū cōditionis agnoscat. **Q**d tūc tanto facili⁹ faciet si se qz ipse sit interroget p vba nri thematis. dices ad seipm z pie q̄rens. **T**u qz es. **I**n qz s̄bis tria nobis cōsiderāda occurrunt. **S**cdm̄ enī triplicem naturā in homie triplex sibi q̄stio ē necesse formāda. **I**n hoie siquidē est aia substantia nobil. **C**orp⁹ suba vili. et vita mutabilis. **S**cdm̄ hoc ergo

Dominica quarta aduentus

eo q̄ multo inferiori modo et gradu a nra
habet simplicitate sui esse sicut immortalitate
sicut libertate q̄ deus. Ille em̄ habet
esse simplex cui hoc est esse q̄d beatū esse.
Anima vero est esse q̄d viuere. Unde de
est vita viuēs et viuificās. Similiter aia
hoc idē habet sed dispari modo. qz aia est
vita a creante creata. q̄ nisi ab illo nō esset
sic nisi ab ip̄o viuificata nō viueret. **Hec**
Bernardus. Sed heu homo parū istā di
gnitate aduertit. Gladit em̄ sicut scriptuz
est de illo in psalmo. **Domo** cū in honore
esset nō intellexit cōparatus est iumentis
insipientibz et similis factus est illis. **Deu**
heu pauci hodie simplicitate nature anie
sue attendunt. q̄ cū deberent sicut animaz
simpliciter et spūaliter viuere sicut ip̄a sim
plex et spūs est. viuunt ecōuerso dupliciter
et carnaliter et q̄d dēterius est bestialiter
Dupliciter viuūt q̄ in aliq̄ volunt videri
vt hoies. sed in aliquo viuūt vt animalia.
et isti sunt q̄daz mōstra in natura. Refert
Valerius maximus in libro. j. c. iij. q̄ Iquo
daz loco infans natus fuit cū elephātino
capite. Sic certe multi hodie habēt cor
pus humanū. sed caput. i. mentē. que ē ca
put aie habent elephātinā. Elephas em̄
habet caput mōstruosuz cōtra morē alio
rū animalū. habet em̄ os suū sub mento
Sicut isti habēt os suū nō in celū apertum
p̄ deuotionē. sed in terrā depresso p̄ va
nam operationē et locutionē. **Iuxta** illud
ps. Quorū os maledictionē et amaritudie
pleniū est. veloces pedes eorū ad effundē
dū sanguinē. vt sic vere assimilent elephā
ti nō solū in capite sed etiā in ceteris dif
formitatibz. **Dicit** enim q̄ elephas dele
cratur in sanguie. **Un** bellatores ad pro
uocandū elephantes ad transitū pugne.
solēt oñ sione vne mori. puocare **Horus**
enim habet similitudinē sanguis in colo
re rube dinis. Et significat crudelitātē in
homine q̄ delectat effundere sanguinē in
nocētū. **Ideo** ps. bene dicit. **Veloces** pe
des eorū ad effundendū sanguinē. **San**
guinē autē dico et si nō semp corpalem. tñ
viciū et panē acq̄situm p̄ sudorē. **Iuxta** il
lud. **Panis** egentū vita eorū. q̄ accipit eū
homo sanguis est. **Elephas** etiā dicitur habe
re pedes rectos sine curuaturis genuū et
poplicū. Et significat illos superbos qui
nulli reuerentiā vel honorez impendunt.

noscentes cuiq̄ incuruari. **Sed** illi audiāt
apl'm **Roz. xij.** Cui honore. honore sup
ple reddatis. **Sed** qd mirū si homini nō
faciūt reuerentiā q̄ eam deo denegāt face
re. **Videm** em̄ plerosq̄ in ecclesia dei in
fra ip̄a sacra missarū solēnia. erecta cerui
ce. pede distēto. fronte. impudica assistere.
et velut elephantes supbos. ymo velut si
mulacra insensata et statuas mutas. pedē
in terra rectū defigere. nec eū etiā vel vix
infra eleuationē hostie sacre incuruare. et
illū dumtaxat vnicū nec terre q̄dēz pfecte
adherentē. cum tñ in noie ihu omne genu
flectat. **Philippē. ij.** Duplices sūt illi etiā
q̄ aliud agūt ope aliud intendūt cogitatio
ne. vt ranciosos. q̄ faciūt opa sua vt vi
deant. **Matth. y.** Duplices et illi sunt q̄ vi
deri nolūt qd sunt. sed qd nō sūt. ymo nō
solū nolūt videri sed etiam nec patiuntur
sibi **Bern.** sup cantica sermone. lxxij. **Nā**
vt dicit **Prosper** in libro de vita cōtēpla
tiua. **Superbo** vult credi cōstans. prodig
us liberalis. auarus diligēs. remerari
foras. inhumanus parcus. gulosus huma
nus. ignauus quietus. timidus cautus. **Hec**
ille. **Duplices** sunt et illi q̄ in aperto fingūt
bona. in occulto agūt mala. in vestimētis
ouiuū venientes intus autem lupi rapaces.
Duplices et illi q̄ cū male fecerint bonis
excusationibz se excusant. **Nā** deprehēsi
dicūt sibi **Bern.** Et si male feci parū tamē
feci. et si multū nō tñ mala intentio. s; vt
inde bonū pueniret. ypocrita nō sūt faci
enda mala vt veniat bona inq̄t apostolus
De numero talū videntē esse moderni cu
rienses apud reges et p̄ncipes. q̄ ppter bo
nū reipublice multa in supbia et abusiōe
vestiū. equoz. apparatū. exercitiorū. ioco
rū. ludorū et dissolutionū adiuuenerunt.
asserētes per hoc reipublicaz p̄moueri et
magis insigniri. **Sed** certe merita est ini
quitas sibi. fabricādo excusatiōes in pec
catis. qd tamē est maximū viciū et tardū
penitere p̄mittit. **Sicut** dicit **Aassiodorus**
sup illud ps. **Ad excusandas excusatiōes**
in peccatis. **Certe** pudeat tales manifesta
rōne cōfundi. **Quis** em̄ sapiēs dicat lau
dabile tantā sumptuositate vestiū vl' alio
rū iocaliū breui tpe duraturā. sine magno
dispendio reipublice procedere. certe nul
lus. **Non** vult hoc reipublica vt fructum
longi t̄pis breuis mora cōsumat in vani

tatibus et insanijs falsis. vult respublica non superfluis sed moderatis regi supri- bus. eo q in omnibus semp regit modera- tione rationis pur inquit Policratus li. v ca. ii. Ratio aut semp deprecatur ad optima r. Ethicor. Et semp mediū tenet in omni- bus. i. Ethicor. Pulchri ergo reprehēdē- di sunt tales qui pprie supbie fastū. abusu. excessum. pompā r iactantia. vanitatem et dissolutionē ascribere respublice vtilitati non verent. Quis em̄ nesciat multas pro- uincias ducatus r regna sine talibz vani- tatibus. nō modo bene et pacifice regi sed etiā disponi feliciter. At vbi supbia et va- nitas in omnibus. que erit par ab hostibz que felicitas in rebus. creatore omnium an- te omnia pronocato. Nisi forte quis dicat. deū talibus fore p̄cipiū. que tamē legimus et angelū vt fulgur de celo pro eo q eleua- tus esset in decore suo deiecit. sicut sc̄ptū est. Deiecisti eos dū alleuarent. Sed nec primis pepercisse parentibz. De quibz scri- ptum est. Incepisti supbos. Nec dubius q̄n de Adam r Eua loquitur fm̄ Augu. Q̄ filii qui dūtaxat sola p̄sumptione metis elati. iniquitate meditati sunt in corde suo. diuina animaduersione nō pepercūt. quō tibi parceret q̄ nō solum in corde tuo vana vane cōcepisti. sed ore r ope multipliciter. ac per hoc damnabiliter multiplex effudisti. De- cipieris sane si maiori delicto minora vel nulla adhiberi flagella arbitraris. cū scri- ptum sit. Iuxta mensurā delicti. erit et pla- garū modus. Attendant p̄inde h̄mōi dig- nitate anime sue r simplicitate eius invita- moribz r cōuersatione ostēdant. ne audiāt illud Ge duplici corde filijs scelerat. Nec minus a natura anime sue degenerant q̄ imortalitate eius aut nō credētes aut non attendētes multis eā peccatis mortificat quod in eis est. Anima siquidē r si omnis immortaliū vixit vita naturali. nō omnis tū vixerit vita spūali. Qualis em̄ vita in pe- nis in qua meli⁹ foret nō nasci. mors po- tius est. r ideo grauior. qz peccati nō nascē. Deniqz mors pessima. Ita igit que fm̄ car- nē vixit anima. vixēs mortua est. cui reue- ra bonū erat omnino nō viuere qz sic viuere inquit Bern. sup cantica sermōe. lxxj. Q̄ multi sunt q̄ quasi imortalitatis sue ob- liti. dicunt illud Sapie. ij. Et nullo nati sumus. r post hec erim⁹ tāqz si nō fuerim⁹

Venite ergo r fruamur bonis que sunt. r vtamur creatura tanqz in iuuetute celerit. Tales q̄ sic vtunt vita ista. nihil curantes de futura. vocat apostolus miserabiliores omnibz hominibz. Sicut pater. j. 102. ry. Si tū in hac vita sperātes sum⁹. misera- biliores sumus omnibz hominibz. Sūt et alij q̄ a natura anime sue degenerant. i eo q̄ eius libertate in seruitute redigūt. ita q̄ euz aia eoz deberet esse libera vt dñā. ipi faciūt eam ancillā. Nam q̄ seruit p̄cō ser- uus est peccati. Nec tū voluntas excusan- da est. Ipa em̄ nō coacta. sed volēs se fer- uā fecit r facit. Ido quis excusabit cū ipa fecerit. inqt Bern. sup cātica. sermōe. lxxj. Ut igit attendat homo cōditionē aie sue sepius eam q̄ntum ad ista tria interroget. Tu quis es.

Dixi secundo q̄ in v̄bis p̄- missis p̄side- randa est sc̄da questio. que est de hominis vilitate quantū ad corporale substantiam. Et certe ad istam interrogationē si homo vult verū respondere. nō aliud responde- bit nisi illud Job. xiiij. Homo inqt natus sum fm̄ carnē de muliere. breui viuēs tē- pore. repletus multis miserijs. Ecce vili- tas triplex est. in ingressu in mundū. in p̄- gressu per mundū. in egressu de mundo. scz fragilitas. breuitas. et calamitas. Pri- mo itaqz tāgit ingressum in mundū qui est factis turpis et abominabilis. quia natus de muliere. et sic de fragili substantia. et de turpi materia. Unde corpus hūanū inter omnia coza formatū est ex viliori materia. Nā celestia coza ex luce facta sunt. pisces r volatilia et aqua. flatus r ventus et aere gressibilia et terra sola. coza p̄o nostra nō sunt et terra sola. sed limosa et lutosa. sicut pater Bern. j. Formauit inquit hominem deus de limo terre. Cōsiderās ergo aqua- tica. se vilem inueniet. Cōsiderās aerea viliozem se reputabit. Et considerās cele- stia vilissimū se estimabit. Unde Inno. in libro de vilitate humane cōditionis lib. j. ca. ij. sic de hoc ait. Homo format⁹ de pul- uere. de luto. de cinere. qd̄qz vilius. d̄ spur- cissimo spermate cōceptus. in pruritu car- nis. in seruoze libidinis. in seruoze lucturie. in labe peccati natus. qd̄ deterius est nati. ad laborē timorem et dolorē. quodqz mi- serius est ad mortem. Quid igitur homi-

Dominica quarta aduentus

nisi lutus et cinis. **N**unc enim homo dicit ad deum. **V**emento quod sicut lutum feceris me et in puluerem reduces me. **N**one sicut lac mulsisti me et sicut caseum me coagulasti. **N**unc et deus dicit ad hominem. **L**inis es et in cinere reuerteris. **E**t **J**ob de se dicit. **C**omparatus sum luto. et assimilatus sum faulle et cineri. **Q**uid ergo lutum superbis. de quo puluis extolleris. unde cinis gloriaris. **D**ecille. **Q**ue autem incommoda consequuntur ingressum in mundum hominem. **T**erte ut idem enumerat ibidem cap. v. **Q**uidam enim concepti pus et nati mortui. **A**lij et si nati. tamen deformati et mortuosi nascuntur. ut non homines sed abominabiles nationes videantur. **P**eris diminuit membris et sensibus corrupti. amicorum tristitia infamia. verecundia propinquo. **E**t generaliter omnes sine scientia. sine virtute. sine verbo. debiles. debiles. imbecilles oriuntur. parum a brutis distantes. ymo vili nascuntur. **N**am illa ut orza sunt statim grauiuntur. **N**os autem non solum erecti pedibus non incedimus. verum etiam incuruati manibus non reparamus. **E**t sequitur. cap. vii. ibidem. **N**udus egreditur. nudus fuerit. pauper accedit. et pauper recedit. **E**t ca. viii. **V**ilis humane conditionis indignitas. **I**ndigna conditio vilitatis humane. herbas et arbores inuestiga. ille de se produunt flores et frondes. tu de telendis pediculos et pulices et lubricos. **I**lle de se fundit oleum. tu de respuit. **I**lle spirant odorem. tu fetorem. **Q**ualis est arbor talis fructus. **N**on potest arbor mala fructus bonos facere. **D**icitur. **S**ecunda vilitas hominis est secundum corpus in progressu per mundum. qui est valde breuis. **I**ntra illud per dies annorum nostrorum in ipso septuaginta annis et amplius labor et dolor. **U**nde **E**ccl. ix. dicit. **N**emo est qui sempiternus viuat. **U**nde **J**ob. xiiij. **B**reues dies hominis sunt. **S**uper hoc dicit **G**reg. vii. lib. moralium. **E**t super illud **J**ob. i. **V**emento quod sicut lutum et cinis. et. viii. multa per longum passus. **S**imiliter **B**ernardus in meditationibus suis. **E**t **S**eneca in libro de breuitate vite per totum. **E**t epla. lxxv. vbi sic dicit. **Q**uia breuis est sicut fabula. et coparata puncto cui pars non est. **U**nde **J**ob. xxi. **I**n puncto ad infernum descendit. **S**uper quo **G**reg. li. cv. **D**oral. dicit. **O**mnis longitudo presentis vite punctum esse cognoscit.

cum fine terminat. quia de preterito nihil tenet. de futuro nichil habet. **E**t **S**eneca. epistola ceterima tertia dicit. **V**ita nostra prima est nihil. **U**nde **S**apie. ij. **E**t ignum est tempus vite nostre. **E**cce patet breuitas temporis. **T**ertia vilitas hominis est secundum corpus in egressu de mundo. qui est penalis dolorosus et flebilis. imminet enim tunc circa egressum de mundo. senectus. febris. et morbus. **I**deo **A**ugustinus libro de verbis domini sermone. j. dicit. **F**ragiliores sumus quam si vitri essemus. quia et si vitri casus timeat. non tamen senectus aut febris nobis vero si casus non accidit. tempus annu. **Q**uare autem misera illa etas sit qua egredimur de mundo ostendit **I**nnocentius quartus libro primo de vilitate humane conditionis cap. ix. dicens. **S**i quis ad senectutem processerit. cor eius affligitur et caput concutitur. languet spiritus. fetet anhelitus. facies rugatur. et statura curuatur. caligant oculi. vacillant articuli. nares effluunt. capilli defluunt. tremunt tactus. deperit actus. dentes putrescunt. et aures surdescunt. **S**enet facile puocatur et difficile reuocatur. **L**ito credit. difficile discredet. **T**enax et cupidus. tristis et querulus. velox ad loquendum. tardus ad audiendum. laudat antiquos spernit modernos. vituperat presens. commendat preteritum. **S**uspirat et anxius. torpet et infirmus. **A**udi poetam. **V**ultra senes circūueniunt incommoda. **D**ecille. **P**ost omnia ista misera mors succedit que est omnium terribilium terribilior. **E**t **B**ertrandi. **Q**uerit autem per. **Q**uis est homo qui viuet et non videbit mortem. quasi di. nullus. **S**i igitur omnes morimur et sicut aque dilabimur. **R**eg. xiiij. **Q**uare omnes humiliter debemus. considerantes quia post mortem nihil erimus. nisi puluis et cinis fetor et horroz. **T**ersus. **P**ost hominem vermis. post vermem fetor et horroz. **S**ic in non hominem vertitur omnis homo. **U**t igitur homo humiliter sub potenti manu dei attenda huiusmodi vilitate corporalis sue substantie. sepius in seipso recogitet querendo a seipso. **T**u quis es.

Dixi tertio quod in verbis presentibus consideranda est tertia questio qua queritur. quid sit homo secundum vitam. **E**t si respondere velit verum respondebit utique quod homo non est aliud secundum

vitam nisi sanctus pius verus iustus pa-
cificus. et alijs virtutibus adornatus. Sic
enim dicit **Bern.** super cantica. Homo sic
fuit a deo perfecte creatus ut huic nihil de-
esse pararetur. Nam quid huic derat. que
misericordia custodiebat. veritas docebat
iusticia regebat. par fovebat. **Decille.** Si-
cut ergo in his virtutibus creatus fuit ad h
ut tandem per eas ad regnum celorum tras-
ferretur. Sic ex quo peccavit ad h de pa-
radiso huc expulsus est ut restauratus eis-
dem virtutibus. in sanctitate vite et iusticia
coram deo suo vivens. regnum celoꝝ asse-
queretur. Et hec est hominis sanctitas. Et
quia omnes virtutes ordinant in charita-
tem et charitate informant. ut dicit **Greg.**
Ideo quisque vult ad pristinam dignitate
et innocentiam originalem redire et sanctita-
tem acquirere. ante omnia debet studere
ut veram dilectionem habeat. Veram autem
charitatem habet et ordinatam ille qui primo
non diligit quod non est diligendum. **Secun-**
do et si diligit non amplius diligit quod mi-
nus diligendum est. **Tertio** qui et si diligit
non minus diligit quod est amplius diligendum.
Quarto qui non minus nec amplius dili-
git quod eque est diligendum. Verba sunt **Au-**
gustini in libro de doctrina christiana. **Quarta**
ergo alia homini suadent illa omnia sua-
dent causa dilectionis et per consequens causa
salutis. Ut pudicitia corporis. castigas aie.
veritas doctrine. inquit **Augu.** ibidem.
Si igitur sanctitatem vite acquirere volu-
mus. studeamus insistere illis virtutibus
supradictis. ut sic per misericordiam primo
nostre anime. **Secundo** proximi defectibus
compatientes subveniamus. sic enim scriptum
est de nobis ipsis. Misere anime tue pla-
cens deo. **Scriptum** est et de primo. Quo-
modo potes ita esto misericors. **Iob. iij.**
Hec in tantum est necessaria homini ut om-
nis summa christiane religionis in ea di-
catur consistere. inquit **Ambro.** sup eplam
ad **Thimo.** iij. ca. Nihil enim ita commendat
christianum quam miseratione charitatis. inquit
Ambro. de officijs. Et **fm Hiero.** in epla
ad nepocianum. Impossibile est talem a deo
non exaudiri. cum habeat multos interces-
sores. **Secundo** studere debet homo et di-
ligenter attendere. ut acquirat veritatem.
Est autem triplex. scilicet vite doctrine et iu-
sticie. ut dicit **Augustinus** in libro de libero

arbitrio. et **Greg.** **Tunc** autem ut dicit **Bern.**
in libro de. xij. gradibus humilitatis. inquit
rimus veritatem in nobis cum nosmetip-
sos dijudicamus. in proximis cum eorum ma-
lis compatimur. in sui natura cum meditatio
mundo corde contemplamur. **Ad** primum gra-
dum ascendimus per laborem humilitatis. **Ad**
secundum per affectum compassionis. **Ad**
tertium per excessum contemplationis. **Tanta**
vero huius virtutum ad salutem hominis
est necessitas. ut sine ea cetera non valeant.
Ipsa enim sola liberat. sola saluat. sola lavat
inquit **Bern.** in quodam sermone. **Tertio**
homo debet studere iusticiam. **Est** autem iu-
sticia reddere unicuique quod suum est. **fm**
Bern. in sermone. scilicet superiori reverentiam
equali consilium et auxilium. subditio custodia
am et disciplina. **Idem** ponit **Anselmus**
in libro **Cur** deus homo. **Ultimo** debet
homo acquirere pacem. **Tunc** autem vera
pax est hominis quando et caro animo iudi-
ce regitur. et animus deo preside gubernatur.
inquit **Leo** papa in sermone. **Tunc** etiam
est vera pax. a dei voluntate non dividi et in
his que solius dei sunt delectari. **Quando**
enim sensualitas nulla parte resistit volun-
tati. et voluntas nulla parte contradicit ra-
tioni. tunc est serenitas mentis. et tunc est re-
gnum dei. **Ad** quod nos educat. etc.

Dominica quarta in adventu. III.
Sermo. XII.

Origite viam do-
mini. sicut dicit **Isaias** propheta.
Iob. j. transumptive et origina-
liter **Isa. xl.** Quonia ut ait colina fidei et
totius sanctitatis exemplar magnus ille
pater patrum **Aug.** in epistola ad **Dyasco-**
rum. Non alia quisque ad capscendum et ad
obtinendum salutem veritatis via debet in-
venire quam que inuenta est ab illo qui gressu
suum nostrorum tanquam deus vidit infirmitatem.
Decille. Quia igitur multi multas vias vi-
uendi sibi excogitant. Nam ut **Aug.** idem
testatur in libro confessionum suarum. Non solum
hodie sed etiam tempore suo. alius sic alius
sic in via dei ibat. **Inter** istos vero sic di-
versimode incedentes sunt quidam qui et si
in via incedunt. tamen oblique et non recte.
Ideo **Iohannes** baptista veniens in mun-
dum preparare viam domino. in cordibus suis

Dominica quarta aduentus

delium. Iuxta vaticiniū de se per prophe-
tam Isaiam diuinitus promissum. per the-
ma premissum omnes exhortando vt can-
dem viam rectā faciant dicit. **Dirigite viā**
domino. q̄si di. Ex quo natiuitas xpi im-
minet de proximo. per quā venturus est ⁊
nasciturus dei filius in vobis per gratiā.
Idcirco vt via sit in vobis recta et nō ob-
liqua. dirigite vias domini. Ad hoc em̄ vt
dicit Ambrosius sup̄ Lucam. hoc temp⁹ nō
sine causa aduentus domini vocat. Ideo
em̄ sancti patres celebrare ceperūt aduen-
tum christi vt se vnusquisq; fidelis prepa-
ret et em̄det. vt digne dei sui valeat nati-
uitatem celebrare. Nec ille. Et quia nō po-
rest se melius preparare quisq; q̄ si recto
corde rectā viam deo parat. Ideo hortat
precurfor eius dicens. **Dirigite viā domi-
ni sic dicit Isaias p̄pha.** In quib⁹bis tria
rangunt. Primo nāq; hortatur nos Jo-
hannes ad rectā penitentie actionez. cum
dicit **Dirigite viā.** Secūdo ostendit actio-
nis recte utilitatē. cum addit. domini. Ter-
tio vtriusq; subiūgit necessitatem. cū sub-
dit. sicut dicit Isaias.

Dixi primo q̄ in verbis pre-
missis hortatur
nos Johannes ad rectā penitentie actio-
nem. cum dicit **Dirigite viā.** Ista via non
est alia nisi penitentie que sola est via iusto-
rum qua ad paradysum tendunt. iuxta il-
lud ps. **Monit dominus viā iustoz.** Que
dicitur via recta. quia recte tendit in celū.
Sicut via impioz dicitur obliqua. Iux-
ta illud ps. **In circuitu impij ambulat.**
Ad hoc autem vt hec via sit bona requirun-
tur plura. inter que p̄cipuū est vt sit recta.
Primo nāq; hec via penitentie debet eē cla-
ra ⁊ illuminantē sapientiā ⁊ discretionem
Iuxta illō **Prover. iij.** Iustoz semita q̄si
lux splendens procedit ⁊ crescit vsq; ad p̄-
fectā diem. i. ad eterne beatitudinis clari-
tatē Unde sicut via noctis obscura multū
est periculosa. qz sepe in fine errorem idu-
cit. ita via penitentie sine discretionē ⁊ ob-
scūritate intelligentie facta. nihil proficit.
Refert **Denric⁹ de v̄maria libro. iij.** de p̄-
fectiōe interioris hoīs. c. j. **Q** cū inter san-
ctos patres diuinitus de grā acquirēde p̄-
fectiōis quereret. que nā esset virt⁹ vel ob-
seruātia q̄ posset hoiez a dyaboli laqueis
⁊ tēptatiōib; custodire. vel p̄ quā recto tra-

mite possit ad culmen p̄fectiōis ascendere.
Venti est ad scrib̄ Anthoniū. **L**unq; aliū
aliā virtutē. aliū aliā diceret. Nam quidā di-
cebāt ieiuniū. q̄dam p̄nentiā. q̄dam mū-
di p̄emptū. quidā charitatē ⁊ humanita-
tē. **B**t̄s Anthoni⁹ tandē intulit. **O**mnia
hec q̄ dixistis vtilia sunt sicut dicitur deum ⁊
cupientib; ad eū puenire. **S**z sola discre-
tio est q̄ omnia laudabili fine p̄cludit. Quā
multi obmittētes p̄uersariōez suā lauda-
bilē nō laudabili fine p̄cluserūt. quia sine
discretionē i inceptis virtutib; nō potuerūt
p̄durare. **E**t subdit Anthoni⁹. **N**ec em̄ h̄-
tus est q̄ docet quēlibet ad p̄fectiōz tendē-
tem viā regia semp̄ incedere. **E**st em̄ vt ait
idem **Deric⁹. c. ij.** discretio ocul⁹ aie Iuxta
illud **Lucerna corporis tui ocul⁹ tu⁹.** **D**at.
vj. **Q**ue idō dicitur oculus. quia om̄s nostras
cogitaciōes ⁊ actus nostros discernit atq;
plustrat. **I**lla autē discretio nō est nisi rectū
iudiciū rōnis. q̄ errante om̄ia p̄ctōz tene-
bris implicat. **I**deo saluator addit. **S**i
oculus tu⁹ fuerit simplex. totū corp⁹ tuum
lucidū erit. si autē nequ⁹ fuerit. totū corp⁹
tuū tenebrosū erit. **I**stud patet d̄ **S**aul
q̄ p̄tra p̄ceptum Samuelis estimāo vici-
mas magis placere deo q̄ obedientiā. di-
uinā offensam incurrit. **S**ilr Achab rex
q̄ credens melioze fore misericōdiaz parcēdo
regib; sibi diuinit⁹ traditis q̄ seueram exe-
cutionē diuini p̄cepti. iram dei incurrit et
acerba morte interijt. sicut ⁊ **S**aul. **N**ō so-
lū autē discretio lucerna corporis d̄. sed etiā
sol ab ap̄lo appellat. **I**uxta illud **Sol nō**
occidat sup̄ iracundiā vestrā. **E**xp̄dit **Hē-**
ricus ⁊ om̄es aliū. i. iudiciū ratiōis. **D**inc
Salomon ait. **O**mnia fac cū cōsilio. i. cum
moderatiōe discretiōis. **E**t q̄b; ifero q̄ si
ne discretiōis grā nulla sit p̄ stare v̄l p̄fici
Istō patet fm̄ **Dericū** vbi sup̄. c. iij. **S**o-
la discretio quēlib; hoiez fito gradū p̄du-
cit ad deū ⁊ om̄es virtutes illesas p̄seruat.
Sine q̄ multi conatu feruido laborantes
a virtutē culmie ceciderūt. **N**ec mix cū hec sit
omniū virtutū generatrix p̄seruatric et mo-
deratrix. **U**n̄ dicit **Berū.** sup̄ cātica fm̄ d̄
rit. **N**ō h̄z hostis callid⁹ machinamētū es-
ficaci⁹ ad tollēdū caritatē d̄ cordib; fidelium
q̄ si efficere possit vt i ea incaute ⁊ nō cum
rōne ambulet. **R**efert **Deric⁹** ibidē ex col-
laciōib; patz **Q** q̄dā senex q̄nq̄ginta annis
in heremo maximā continentia seruauit.

ita vt in die pasce eam etiā nollet relaxare nec ceteris fratribus cōtinere. **Quē** dyabolus illudēs accessit in specie angeli. sibiq; p̄suasit q̄ iam esset tante sanctitatis vt nulli posset discrimini subiacere. etiam si in fluuiū mergeret. **Quod** ipse experiri volens. in puteū se piccit. ibiq; perijt. et h̄ nō p̄pter aliud vt dicit **Penric.** quia plus suis difinitionib; patrū institutis voluit obedire. Refert etiā de quibusdam duob; fratribus q̄ cum p̄ heremū trāscentes. fame deficerent occurrerūt eis pagani ferocissimi. offerentes eis panes. quos vnus p̄vir tuteū discretiōis nō tanq̄ ab homine sed a deo oblatos suscipiens comedit. Alius vero recusans tanq̄ ab homine nō a deo datos. fame consumpt⁹ est. Refert etiā de quodā qui secū filium in monasterio habuit. cui dyabolus p̄suasit vt eum exemplo Abrahe immolaret. qd̄ ipse statim impleuisset nisi filius videns patrem accētem gladium aufugisset. **Ex** p̄missis ergo fin eundē **Penricū.** c. ix. ibidem patet. qd̄ discretio est mater et origo omnium virtutum. que nō nisi vera humilitate acquirat quod tunc fit cum omnia agenda. vno cogitationes singulares senioꝝ referuantur examini. vt in illo suo iudicio credēs sibi senioꝝum diffinitionib; acquiescat. et quid bonum quid malū debeat iudicare. eorū traditione cognoscat. **Valis** certe tūc unlatus decipi poterit qui nō suo iudicio sed maioꝝ vinit exemplo. **Pecibi** sententia liter. **Secūdo** via penitentie debet esse publica p̄ exemplū bone operatiōis. **Aumeri.** xx. **Publica** gradiemur via sine omni offendiculo. **Quod** fit p̄ exemplū sancte edificationis. **Proverb.** xv. **Via** iustozum sine offendiculo. **Certe** non bñ agit p̄niaz occultā q̄s p̄ publico scādalo. **Sicut** ille q̄ verecundat in pane et aqua ieiunare corā hominib; p̄ ebrietate vel fornicatione. de q̄ plurib; suspect⁹ est. **Tertio** via p̄nie debet esse impolluta. **Iuxta** illō **ps.** **Ambulās** in via immaculata h̄ mihi ministrabat **Polluta** est p̄nia que de vno peccato facit p̄niaz. et aliud simile vel aliud committit. **Malā** p̄nia q̄ ieiunat et tū inebriat. **Abstinet** a cibo sed non a detractiōe vel iocorifu et dissolutione. **Ultimo** via p̄nie d̄z eē directa p̄ rectitudinē intentiōis. **Pec** erit vobis via directa vt stulti nō errēt p̄ eam

Stulti dicunt apud seculares penitētes eo qd̄ derident subfannant et deluduntur. **Sed** certe apud deū sunt vltra ceteros electi. **i. Loz. j.** **Que** stulta sunt mundi eligit de⁹. **Et** eōuerso sapiētes reputat apud seculares astuti. dolosi. supplātatores. fraudulenti. deceptores. de q̄b; d̄. **Sapiētes** sunt vt faciāt mala. **Stulti** igit reputatiōe bñana penitētes ipi habēt viā directā penitētie vt nō errēt p̄ eā. **Error** in viā fit cū homo declinat ad dexterā vel sinistrā. **Uñ** filij isrl̄ dixerūt ad **Seon** regē amorreoz **Aumeri.** xx. **Via** regia gradiemur neq; declinabim⁹ in agrē nō in vineā. nō bibemus aquā de lacu. **Via** regia. **fm** **Origi.** sup li. b. ii. **Aumeri** omel. xij. ad finē. est via xpi qui dicit de se. **Ego** sum via. **Et** de q̄ rege d̄ i **ps.** **De** iudiciū tuū regi da. **Quā** p̄fiter se q̄sq; fidelis incedere in baptismo euz abrenūciat diabolo et oib; pompis et. **Sicut** cū in p̄nia pponit nō eē vsurū vllis voluptatib; eius. nō agro anaric. nō vinea voluptratis aut gula et ebrietatis. nō aqua delacu lasciuie. **Sic** q̄ non vult declinare ad dexterā vel sinistrā. qz neq; ad opera neq; ad sensus dyabolicos mens fidelis penitentis debet recurrere. **Policrat⁹** fo li. iij. ca. ix. exponit p̄ dexterā vehementiā stultit. **Per** sinistrā fo excessum virtutis q̄ i medio cōsistit. **Unde** sicut omnis vehemētia inimica est salutis. sic excessus omis culpabonarūq; rez. **sfuetudo** uūnia. pessima ē. **Unde** **Ethic⁹**. **In**stant sapiēs nomē feret equū in q̄. **Ultra** q̄s satis ē stutē si pent ipaz **Et** p̄hs dicit. **Lane** qd̄ est nimium. qz si hec ipa cautela modestiā deserit eo ipso a tramite stutis incaute recedit. **Salomon** qz dicit. **Noli** inq̄ nimium esse iust⁹. **Uñ** fm ipm. **Nimia** hūilitas matia ps supbie est. **Ad** sinistrā declinare est p̄ abrupta vicioꝝ stutūq; deuiare. **Pec** ille. **Sup** oia autēz via penitētis debet esse recta p̄ intentiōē. **Unde** saluator reprehendens p̄baricos ait. **Omnia** opa agūt vt videant⁹ ab hoib;. **Penitētes** igit nihil debēt facere gra hūane laudis s; ad glāz dei et salutem p̄riam. **Iuxta** illud. **Sic** luceat lux vestra coram hoib; vt videant⁹ opa vestra bona. et glificet p̄ez vestz q̄ in celis ē. **Et** his isero p̄io qd̄ ad bonū op⁹ et meritoꝝū duo requirūt scz cognitio veri et amor boni. **Primum** p̄ez p̄ illud qd̄ dicitū ē sup de discretiōe q̄ docet

Quoniam quarta aduentus

verū cognoscere. sine q̄ nulla stus incipit neq; p̄ficat fm̄ Penricū. Scdm̄ patet scz de amore boni p̄ b̄m̄ Berni. i. libro de dispensatōe et p̄cepto. Ubi dicit. Ut iterior oculus se simplex sit. duo illi arbitror esse necessaria. scz vitatē in electōs. Ecce cognitio veri p̄ discretōs. Et caritatē i intentōe. Ecce amor boni. Pro isto sciēdum q̄ fm̄ Berni. i. li. de cōsideratōe ad Augustinū bo mines diuersimode se habēt ad bōa opa. Quidā em̄ bona diligūt et tñ mala nesciēt vel imprudēt agūt. vt sūt illi q̄ libenter bñ facerēt. s; qz nō querūt a sapiētib; quō facere debeant. contingit sepius q̄ mala putantes bona agunt imprudenter. De q̄b; dicit. **Ma. v. Ue q̄ dicitis malo bonum.** Isti nō sunt omnino mali. qz et si in eis deest discretio q̄ verū agnoscat. tñ deest pueritas q̄ iniquitatē nō diligant. In eo q̄ bonuz diligūt. boni sunt. sed qz malū faciūt. mali sunt. Sūt et alij q̄ bonū agūt sed malū intendūt. Sūt et hī mali. qz bonum agunt sed intentione praua. et sic p̄miserunt bonū malo. Alij sunt qui bonū agūt sed malum credunt. hī peiores sunt. quia bonū nō agerent si ipsum bonum fore scirent. Alij sunt q̄ malum agūt sed intendūt bonum. et hī similiter mali. qz non sunt faciēda mala vt eueniant bona. Alij sunt qui veritatem nō agnoscut. et pueritatē diligunt. hī pessimi. qz et in rōne et in voluntate deformati. De hīs dicit. **Corrupti sunt.** in ratione. et abominabiles facti sunt i studijs suis. Alij sunt q̄ bonū cognoscut in rōne et diligūt i operatōe. hī optimi. Isti soli sūt q̄ faciūt dño viā rectā in cordib; suis. q̄a rectū recte faciūt. De q̄b; dicit in ps. **Et dixit eos i viā rectā.** vt irēt in ciuitatē habitacionis. Isti em̄ recto tramite p̄gūt i ciuitatē celestem. et recte operant et recta intentione illud amāt. hī q̄ nō alij dirigūt dño viam. Verū qz multi sunt heu his teporibus qui rectum non recte agūt. Ideo hortatur Johannes dicens. **Dirigite viā domino.**

Dixi secundo q̄ in verbis p̄missis Johannes ostēdit p̄nic et cuiuslib; bone actionis utilitatē. cū subdit. dñi. **Ac si em̄ dicat.** merito hāc viā dirigere debet vos serui. Ex q̄ tā ipse dñs et saluator. vt p̄or dilecti. Unde dicit glosa sup̄ **Matth.** **Viā dñi p̄nic est.** p̄

quā de ad nos descēdit et nos ascēdimus ad ipm̄. Istā viā p̄figurādo i se cū apinq̄ret hirlin. Primo venit berphage. Secdo ad montē oliueti ascēdit. Dicit autē q̄ p̄mo egressus de Bethania et tūc p̄mo trāsiuit ad p̄dicta loca. Dec fuit via dñi corpal cū do ir̄lm̄ materialem. Sed nostra est moralis tendendo ir̄lm̄ celestem. Primo ergo dñs exiuit de Bethania. Bethania interpretat dom⁹ afflictionis. et significat i peccatore vehementē doloris afflictōs p̄ contritionē. a q̄ p̄mo viā sue quersionis q̄lib; peccator d; incipe. **Juxta illō ps.** **Dolor me⁹ in p̄spectu meo semp. i. in cognitōe peccati.** Secdo p̄ctōs p̄cedit vsq; Berphage. et significat p̄fessionē. Berphage em̄ interpretat dom⁹ bucce seu oris. et significat p̄fessionē vocale. **Juxta illō ps.** **Dixi p̄fitebor aduersum me iniusticiā meā dño.** Tertio apinquit ad montē quez et ascendit. et significat eleuationē mēt̄ p̄ deuotionē orōis ad deū. **Hāc fm̄ Aug.** oratio nō est aliud nisi ascensus mentis in deū. Quarto ascēdit ad montē. nō quēciq; sed oliueti. et significat elemosinaz largitionē. p̄t̄ pinguedinez olei. Debet em̄ penitens fructificare bōa opa et p̄cipue elemosinas. redimēdo p̄ eas peccata. **Juxta illud Daniel. iiii.** **Peccata tua elemosinis redime.** Et **Luce. xij.** **Date elemosinā et omnia mūda sunt vobis.** Talis q̄ merito dicere poterit. **Ego sicut oliua speciosa in campis.** Quisq; ergo taliter penitentia agit de viā dñi dirigat. Nō est tamē leuiter transeundū. qz Johannes non simpliciter dicit **Dirigite viā.** s; addere studium. dñi. volēs significare aliquā aliā eē viāz q̄ vadūt p̄ctōres ad damnationē q̄ non est dñi sed dyaboli. De q̄ saluator **Matth. xij.** dicit. **Arra ē viā q̄ ducit ad salutē.** et pauci ḡdiunt p̄ eam. **Lata s̄o est que ducit ad perditionem.** Et de lata. **Pam dicam⁹ viā latā apud nos in qua possunt cōcurrere et sibi met inuicē obuiare duo vel tres currus.** Sic viā dyaboli est ad tñm̄ lata q̄ non solum duo aut tres currus sed etiaz septem simul cōcurrentes possunt sibi inuicē obuiare. Sūt em̄ septē genera mortalitū peccatorū que in viā dyaboli simul p̄currūt. et vnū nō impedit aliud s; se in pace obuiando p̄tereūt. et ideo dicitur viā lata et ampla. Sed licet sit lata tñ est multum gravis et laboriosa. viā vero sp̄i est leuis et facilis.

Juxta illud **Math. xi.** Jugum enim meum suave est et onus meum leue. **Quia** ps. dicit de se. **Quia** mandatorum tuorum cucurri. cum dilatasti cor meum. **Videt** enim a principio via domini ardua ut vix possit homo progredi per eam. sed processu temporis ita dilatatur ut libere possit currere per eam. **Quod** fit cum homo ex charitate omnia facit. **Tunc** enim amanti nihil erit difficile. **Conuerso** enim a diaboli a principio ita lata est quod homo libere discurret qua vult. **Sed** postea ita aratur quod non potest progredi de loco. **Ad** fit cum mala consuetudine peccandi ita afficitur ut non possit ad bonum moueri. **Juxta** illud. **Peccator** cum in profundum malorum venerit contemnit. **Hinc** est quod ista via diaboli multum est laboriosa et ad extremum fatigabilis sicut damnati coqueruntur dicentes **Sapie. v.** Lassati inquit sumus in via iniquitatis et perditionis. **Ambulaui** vias difficiles. **viam** autem domini ignorauimus. **Istud** verificat **fm** **Rupertum** holorum. **vbi** supra. in omni genere hominum peruersorum. qui inter nobiles et milites per vanitatem et fama volantibus in ore hominum totaliter se exponunt. sustinentes plus de pena in vno torquemeto seu hastiludio vel bello. quam sancti monachi in decem annis. **Itz** mercatores qui mare transeunt personaliter sustinentes periculosas latronum insidias. maris tempestates et naufragia. certe isti experient istas vias diaboli esse difficiles. **Si** militer clerici vel laici quod magnorum regum vel comitum vel episcoporum curias aggrediuntur ad seruiendum. certe etiam isti sciunt quantum ista via habet difficultatem. **vbi** seruiunt multis annis cum remorsu conscientie. cum oburgationibus dominorum. cum inuidia sociorum. cum omni infortunio corporali. **Et** ideo omnes illi siue subditi siue domini quod peccato seruiunt per felicitatem mundi dicere possunt **Lassati** sumus in via iniquitatis. **Sunt** autem septem vias iniquitatis que sunt valde difficiles. et tamen hominibus valde amabiles. **Et** huius causa est non potest nisi ignorantia. **Om**nis enim via est difficilis. si sit montuosa. spinosa. lutosa. tenebrosa. tumultuosa. sumptuosa. et rediosa. **Montuosa** vadunt superbi et ambiciosi. que via est periculosa. quia de modico lapsu iminet magni periculum. **Quia** **fm** **Breg.** quanto gradus altior tanto casus grauior. **Sed** certe ipsi sunt

similes leporibus. qui facilius currunt contra montem ascendendo quam de monte descendendo. **Nam** isti facile ascendunt ad dignitatem et cum magno conatu et velocitate sed de dignitate difficulter amouentur. **Secundam** viam scilicet spinosam adiuuat auari. **Spine** enim sunt diuitie. **Luc. viij.** Quia habet purificationem laboris in acquirendo et doloris in amittendo. **Tertiam** viam scilicet lutosam eligunt luxuriosi. de quibus in ps. **In**gnate sunt vias illius in omni tempore. **Si** dicit in omni tempore. **Quia** tales et si non agunt turpia. tamen de eis meditantur et loquuntur. **Ideo** dicit in omni tempore. scilicet in mensa. in solacijs. in collationibus. in somno. in vigilia. in die et nocte. **Quarta** via scilicet tenebrosa eligunt inuidi quod per malicia propria sunt excecari. et vbi cumque sunt in tenebris ambulat. **Prover. ij.** Relinquit rectum et ambulat per vias tenebrosas. **Ps.** **Fiat** via illorum tenebre. **Sed** tales timeant quod nesciunt vbi corruant. **Prover. iij.** **Via** in prope tenebrosa nesciunt vbi corruant. **Quin** tam viam scilicet tumultuosam eligunt iracundi et plenam pressura. quia vbi cumque sunt pressura est. **Sicut** narrat de quodam **Seneca** in de ira capitulo. viij. qui dicebatur **Le**leus qui fuit iracundissimus. et ideo seditionissimus. **Unde** ps. **Con**tritio et infelicitas in vitijs eorum. **Sexta** viam eligunt gulosi videlicet viam sumptuosam. **Perca** tores non libenter vadunt vias sumptuosas vbi est carissima per et potus. quia plus perderent in via vna nocte quam lucrarentur in die. **Via** sumptuosa est taberna. vbi homo plus expendit vna hora quod sibi sufficere posset tota die. **Unde** in psalmo. **Dec** via illorum scandalum ipsis. **Septima** viam eligunt accidiosi. **Isti** enim licet nihil faciant boni. tamen sunt quasi continue fatigati. **Est** enim accidia quod dicitur spirituale redium in his que dei sunt. **Ira** quod omne illud quod ad diuinum pertinet officium reputatur ab eis nimis longum. **Hi** volunt habere longum prandium sed breues gratias. **Bar**rullationes diurnas. et horas sumptuosas somnum infantis. et missam veniantis. **Infans** habet necessario dormire et multum. quia in somno maxime nutritur. **Dec** ergo sunt omnes vias iniquitatis quas debet homo derelinquere. et viam domini incedere. **Juxta** illud **Isaie** quoniam qua gestis motus. **Derelinquat** impius viam suam.

Dominica infra octa. natiuitatis christi

vir iniquis cogitationes suas. Et Ezech. vi. Conuertimini a vijs vestris pessimis. Verum qz multi sunt qui in his vijs decipiunt. Transientes enim viam dyaboli credunt se transire viam dñi. Nam viuētes ad supfluitatem. credunt viuere ad necessitatē. Ido petendus est dñs vt doceat nos cognoscere vias suas. Iuxta illud ps. Vias tuas dñe demonstra mihi. Et iter. Notam fac mihi viā in q̄ ambulem.

Dixi tertio q̄ in verbis p̄mis/ sis Johannes de scribit huius vite necessitatē. cum dicit. Sic dicit Iaias p̄pheta. Magna siquidem necessitas incumbit facere aliqd̄ ex p̄cipiē/ tis auctoritate precipue p̄phete. Prop̄phete autē sunt secretarij p̄cipui dei. Ideo q̄ ipsi p̄cipiunt humiliter exequi debent. Quia ergo dirigere viam istam suadet prop̄pheta Iaias. Ideo ei est obediendum. Ac si em̄ dicat. Non solum ista via est dirigēda quia est domini. sed etia q̄ hoc suadet p̄pha. Circa quod sciendū q̄ necessitas no bis incumbit obediēdi p̄pheta. et h̄ mul/ tiplici ratione. Primo p̄pter mittentis aucto/ ritate. dñs em̄ illos mittit et ipsi ei nū/ cū sūt Hieremie vii. Nisi ad vos seruos meos p̄phetas. Et Math. vii. Ecce ego mitto ad vos p̄phas et sapientes et scribas Qui ergo obedit nūcio obedire debet et dñi. Unde christus dicit. Qui vos audit me audit. Luce. x. Et qui vos spernit me spernit. Qui autem me spernit. spernit eū qui me misit. Unde Ezechielis dicitur. iij. Domus israel noluit audire te qz nolunt audire me. Secūdo p̄pter dicentis digni/ tatem. nō em̄ loquunt̄ ex p̄prio sensu. sed inspirati a sp̄s̄ sancto. ij. De. j. Non volūta re humana allata est aliquādo prop̄pheta. sed sp̄s̄ sancto inspirati locuti sunt san/ cti dei homines. Propter hoc dicebat x̄ps̄ Math. x. Non em̄ vos estis q̄ loquimini. sed sp̄s̄ patris vestri qui loquit̄ in vobis. Tertio p̄pter doctrinā p̄phete et vtilitates. Illuminat em̄ animā per sp̄s̄alem intelli/ gentiā. ij. De. j. Habent̄ firmiore prop̄pheticum sermonē. cui bene facitis attenden/ tes. Quarto p̄pter bonorum eterne glorie adeptione. ij. Paralip. xx. Credite prop̄phete eius et cuncta venient vobis prospera. Unde dñs p̄phariseis et p̄phariseis ait. Si crederetis Moysi. crederetis forsitan et

mibi. De me em̄ ille scripsit Job. v. et Lu/ ce. xvi. Si prop̄pheta non credent. nec si quis ex mortuis surrexerit credent. Quis parua fides hodie adhibet scripturis p̄phetarum. quas homines mundani aut vertunt in dubiū aut omnino non credunt ita esse. Sed qd̄ mirum si seruis non creditur. cū domino non credit. Iuxta illud Iohannis. Si me audierint et vos audient. Si sermonē meū seruauerint et verbum seruauerint. Si me persecuti sunt et vos persequent̄. Unde autem talis contēptus in hominibz nō credētibz verbis dei et prop̄pheta. Certe ex defectu charitat̄ et dilectiois ad deum. Nam scriptum est. Quod d̄s non diligit. facile cōtemnit. Si cōtemnit. igitur nō credit. et quo pro nihilo reputat. Cum ergo hodie homines p̄ nihilo habeant terram desiderabilē. vt dicitur in psalmo. Non mirū q̄ etiam omnia que dicunt̄ de ea nō attendunt neqz credunt. Hos igitur fratres attendētes prop̄pheticam suasionē. humiliter obediamus ei. vt sic iuxta p̄phete consiliū viam domini hoc sacro tempe dirigam̄ quaten̄ p̄ eam gradiendo sine offendiculo ad vitāz possim̄ peruenire eternāz. Ad quā nos perducatur ipse dñs noster ih̄s x̄ps̄ Amen.

Dominica infra octauas natiuitatis x̄pi Sermo. XIII.

Hac pater et mater Ihesu mirantes super his. Luce. ij. cap. Morale est omnibz regibz et principibz terras suas noniter ingredientibz. vt se malis et inobediētibz us rigidos et seueros per iusticiāz ostendāt. bonis vero et subiectis benignos et clemētes appareant. Iste em̄ due virtutes mat̄ me cōseruant regnū. per primā irrogatur malis supplicia. per secūda autē distribuuntur bonis beneficia. De his duabus virtutibz dicit Proverbior. x. Misericordia et veritas custodiūt regē. et clementia roborat thronū eius. In C̄r̄ gilius isoz/ mado Encam troianū romane vrbis fū/ datorē legit̄ dixisse li. vi. Eneidos. Tu regere impio p̄p̄os romane memēto. Nec tibi artes erunt paucis imponere mores. Parcere subiectis. et debellare superbos. Christus dñs noster est rex regū et p̄ncip̄s regum terre. vt dicitur Apocal. p̄mo.